

ה' שבט תשע"ה

25 ינואר 2015

חוזר מס': 701/01/2015

נושא: מדדי תפקוד של גפיים עליונות ותחתונות

הפעלת כלי מדידה מתוקפים לקביעת תפקוד לקוי בגפיים

{ תוספת ראשונה - טיפול רפואי מיוחד - תפקוד לקוי בשתי גפיים – סעיף י' (27) }

מטרת החוזר:

1. להבטיח אחידות בקביעת הזכאות בתפקוד הגפיים.
2. להבטיח שקיפות של הקריטריונים על פיהם נקבעת הזכאות.

כללי:

החוזר נכתב בהתאם להמלצות ועדת מומחים בראשות פרופ' ויינטראוב.
כותבי החוזר: ד"ר דניאל ברש, ד"ר ארי הלוי
מאשר החוזר: ד"ר מרק טרגין
תוקף: החל מיום פרסומו

מבוא:

- א. קביעת הזכאות ל-"גמלת ילד נכה" לילדים הסובלים מ-CP נעשית כיום בהתאם לסעיפים "תפקוד לקוי בשתי גפיים" או "חוסר תפקוד מלא בשתי גפיים".
- ב. השיטה הקיימת של הערכת היכולת התפקודית והמוטורית בילדים בני 3 שנים ומעלה, מספקת כלים לביצוע הערכה אחידה לחולים דומים.
- ג. ההערכה תתבסס על מדדים בין-לאומיים:

1. התפקוד המוטורי של הילד יקבע ע"פ מבחן GMFCS.
2. יכולתו של הילד להשתמש בגפיים העליונות, תקבע ע"פ מבחן MACS.

ד. על פי הנחיית משרד הבריאות, ראה מצ"ב, כלל המכונים להתפתחות הילד ישתמשו בדיווחיהם במדדי GMFCS ו-MACS.

הגדרות:

GMFCS - (Gross Motor Function Classification System)

- א. השיטה להערכת תפקוד מוטורי גס (GMFCS), מבוססת על הערכת תנועה שמקורה ביוזמה עצמית, תוך דגש על ישיבה, מעברים וניידות.
- ב. אמת המידה שהנחתה את פתוח שיטת הסיווג בת חמש הרמות, הייתה קביעת אבחנה בין רמה לרמה שתהא משמעותית בחיי היום-יום. הדגש הינו על ביצוע רגיל ושגרתי בבית, בבית הספר ובקהילה.
- ג. ה-GMFCS, מתאר 5 רמות. להלן ההגדרות הכלליות לכל רמה:

1. הולך/הולכת ללא מגבלות.
2. הולך/הולכת עם מגבלות.
3. הולך/הולכת, תוך שימוש בעזר ניידות ידני (לדוגמה: קביים, הליכון).
4. ניידות עצמאית עם מגבלות, עשויה להשתמש בניידות ממונעת.
5. מובלת/בכיסא גלגלים ידני.

MACS - (Manual Ability Classification System)

- א. השיטה להערכת יכולת שימוש בגפיים העליונות (ה-MACS) מסווגת את יכולתם של ילדים להשתמש בחפצים בפעילויות היום-יומיות.
- ב. השיטה מתארת כיצד ילדים משתמשים בחפצים במהלך פעילויות ידניות בבית, בבית הספר ובקהילה (מתוארת פעולתם של הילדים ב"פועל") ולא מהי יכולתם הטובה ביותר. על כן, יש להתייחס לחפצים בהם משתמש הילד באופן התואם את גילו.
- ג. השיטה מסווגת את היכולת הכללית של הילד להשתמש בחפצים ולא את השימוש בכל יד בנפרד.

ד. ה-MACS מתאר 5 רמות :

1. קיימת, לכל היותר, מגבלה קלה בביצוע מטלות ידניות, הדורשות מהירות ודיוק (אולם, הגבלה ביכולות ידניות, אם קיימת, אינה פוגעת בעצמאות בפעילויות יום-יום).
2. קיימת הימנעות מפעילויות מסוימות או מהשלמתן עם קושי מסוים (הילד עשוי להשתמש בדרכים חלופיות לביצוע, אולם היכולות הידניות, אינן מגבילות בד"כ את העצמאות בפעילויות היום-יום).
3. הביצוע איטי והצלחתו מוגבלת ביחס לאיכות וכמות (הילד מבצע את הפעילויות באופן עצמאי אם הן מותאמות או מאורגנות מראש).
4. הביצוע נעשה באופן חלקי, במאמץ ועם הצלחה מוגבלת (הילד נזקק לתמיכה וסיוע מתמיד ו/או לציוד מותאם, אפילו להשלמה חלקית של הפעילות).
5. קיים צורך בסיוע מלא.

הנחיות:

- א. כלי המדידה GMFCS ו-MACS ישמשו לצורך קביעת הזכאות לגמלת ילד נכה בביטוח הלאומי.
- ב. תוצאות המדידה תהיינה קבילות בביטוח לאומי על פי דיווח אנשי מקצוע מומחים (רופאים, מרפאים בעיסוק (הערכת MACS) ופיזיותרפיסטים (הערכת GMFCS)) במכונים מוכרים להתפתחות הילד, במחלקות נירולוגיות לילדים או במחלקות אורתופדיות לילדים.
- ג. התוצאות ידווחו בכל תביעה שעניינה תפקוד לקוי בגפיים.
- ד. בגילאים הצעירים, בהם טרם ניתנה האבחנה ובמקרים בהם ילדים לא הוערכו על פי מדדי תפקוד אלו, תמשיך להיקבע הזכאות לגמלה לפי סעיף "תפקוד לקוי בשתי גפיים" / "חוסר תפקוד בשתי גפיים", בהתבסס על ההנחיות הקיימות.
- ה. זכאותם של הילדים תיבחן ב- 3 פרקי זמן: 6-3 שנים, 12-6 שנים, 18-12 שנים.
- ו. ניתן לקבוע זכאות לגמלה, עפ"י מסמכים רפואיים בהם מפורטות תוצאות בדיקות עדכניות עפ"י מדדי תפקוד GMFCS ו-MACS, באבחון רפואי ללא נוכחות של הילד.

חוזר המנהל הרפואי

הלשכה הרפואית

ז. מידת הזכאות לגמלה (שיעור באחוזים), תיקבע על פי הטבלה להלן, המשלבת בין הציונים שדווחו:

GMFCS \ MACS	1	2	3	4	5
1	0	0	50	100	100
2	0	50	50	100	100
3	50	50	100	100	100
4	50	100	100	100	100
5	50	100	100	100	100

ה. למרות האמור לעיל יש לבדוק את הילד בוועדה רפואית, (ולא להסתמך רק על הדיווח הכתוב) במצבים הבאים:

1. כשהמשפחה מעוניינת בכך.
2. במידה וקיים פער בין ממדי GMFCS ו/או MACS במסמכים רפואיים שונים והרופא המוסמך סבור שלצורך החלטה רפואית מושכלת עליו לזמן את הילד לבדיקה.
3. במקרה של צפי לדחיית תביעה.

נספחים

1. הנחיות מחלקה להתפתחות הילד ושיקומו, משרד הבריאות, מתאריך 29.5.2014.

בברכה,

ד"ר ישי אוסטפלד,
המנהל הרפואי והרופא הראשי

רשימת תפוצה:

- רופאי המוסד ורופאי וועדות ילד נכה.
- ד"ר מרק טרגין, סגן המנהל הרפואי.
- ד"ר דניאל ברש, לשכה רפואית.
- ד"ר הרי הלוי, לשכה רפואית.
- גב' לימור לוריא, מנהלת אגף א' נכויות.
- גב' ירונה שלום, מנהלת אגף א' וועדות רפואיות.
- גב' איילת כהן קלוזנר, מנהלת תחום ילד נכה.

W:\Yeuz_Refui\05031464\חוזרים\נכות כללית\ילד נכה\מדי תפקוד של גפיים.doc

www.health.gov.il

מינהל הרפואה
המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו
Department Of Child Development & Rehabilitation

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

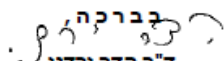
כ"ט באייר, התשע"ד
29 מאי 2014

סימוכין: 36342214
(במענה נא ציינו מספרנו)

לכבוד
מנהלי המכונים להתפתחות הילד
מנהלי היחידות הטיפוליות התפתחותיות
אחראים על הקופות בתחום התפתחות הילד

הנדון: קביעת זכאות לגמלת ילד נכה לילדים עם C.P. בהתאם לרמה התפקודית

קביעת הזכאות לגמלת ילד נכה לילדים עם C.P. נעשית בהרבה מקרים לפי סעיף: תפקוד לקוי בשתי גפיים או חוסר תפקוד מלא בשתי הגפיים.
כיום קיימת הנחיה לשימוש ב - GMFCS במכונים להתפתחות הילד, ואולם אין הנחיה לשימוש ב - MACS.
במטרה להבטיח אחדות בקביעת הזכאות, בוועדות השונות, ושקיפות של הקריטריונים על פיהם נקבעת הזכאות, הוחלט בישיבה משותפת עם מומחים מהתחום, לבסס את ההחלטה בעזרת שימוש בכלים בינ"ל:
א. התפקוד המוטורי של הילד יקבע עפ"י ה - GMFCS.
ב. יכולתו של הילד להשתמש בגפיים העליונות יקבע עפ"י ה - MACS.
בעת קביעת אבחנה של C.P, יש לצייד את ההורים בסיווג חומרת המצב על פי ה - GMFCS וה - MACS.
מצורפים מאמרים בתחום, מידע והנחיות לגבי שיטת GMFCS ו-MACS.

ד"ר הדר ירדני
מנהלת המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו

העתק: פרופ' ארנון אפק, ראש מינהל הרפואה

Department of child development & rehabilitation
Ministry of Health
P.O.B 1176 Jerusalem 9446724
hadar.yardeni@moh.health.gov.il
Tel: 02-5080434/5 Fax: 02-6474839

המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו
משרד הבריאות
ת.ד. 1176 ירושלים 9446724
hadar.yardeni@moh.health.gov.il
טל: 02-5080434/5 פקס: 02-6474839